

Rännak ühendas Turu ja Tallinna

Iga põlvkond on kogenud iseguseid sündmusi ja kasvanud omamoodi ühiskonnaks.

Prantsuse kunstnikud käisid mööda maismaad Tallinnast läbi Venemaa Turusse kokku 10 000 kilomeetrit, et avastada, mis on kolmel rahval ühist.

Oliver Öunmaa

Simon Brunel ja Nicolas Panterier võtsid kaasa kaamera ning uurisid, kuidas inimesed identiteet kilomeetri kilomeetrit ja küla külat muutub. Prantslased otsisid, mis eristab ja mis ühendab Eesti, Venemaa ja Soome paiku ja inimesi.

Simon Brunel sõnul oli retke eesmärk uurida inimestelt suhte ja ajaloomelestuse kohta, mida Eesti ja Soome jagavad.

«Küsimus, millest alustasime, oli, et mis seob Turut ja Tallinna või Soomet ja Eestit,» ütles Brunel.

«Neile küsimustele mõeldes tundus ilme, et peame arvama võtma ka Venemaa suurt mõju mõlemale riigile, olgugi Venemaa ajaloolised suhted Eestiga tugevamad kui Soomega.

Eesti, Soome ja Venemaa elanikel või nende sugulastel on mälestused ja tunded seoses re-

volutsioonide, kodu- või iseseisvussõdade, ümberastumiste, okupatsioonide ja vabanemiste ning avatud või suletud uute või vanade piiridega. Teekond maad mööda Turust Tallinna läbi Peterburi ja Venemaa lasi meil tutvuda paikadega, kus ühine ajalugu on siiani nähtav.»

Sõites mitu korda üht ja sama teed

Reisi ajal külastasid prantslased 121 paika.

«Kohaliku ainsaks tingimuseks oli otsene või kaudne side vähemalt ühe ajaloosündmusega,» selgitas Brunel.

«Meil oli võimalus kohtuda ja vestelda inimestega, kes neid sündmusi mäletasid. Kui kuulatada ja avada silmad, siis räägivad kohad küll isegi enda eest ja õpetavad paljuti. Tihti oli meil aega siiski vajata kohalike abi, et desifereida ja mõista nende paikade

lugusid, anekdoteid, mälestusi ja traumasid.»

Tallinnast Turusse on maad mööda 913 km, kuid tegelikult sõitsid kunstnikud läbi hulga rohkem, otseste paiku, mis kõneleksid kõige enam.

«Kuna kokku tegime kolm reisi, siis läbitud teekond olla umbes 10 000 km,» arvas Brunel.

«Mõnikord veetsime ühes paigas ainult mõne tunni, teinekord paar nädalat. Pikkemat peatusime näiteks Tallinnas ja Peterburis. Eriti põnevad olid meie jaoks Narva ja Karjala.

Inimestele mõistusi esitasid oli märgata, et teemad on tundlikud. Püüdisime olla taktitundelised, soovides mõista ühise ajaloo kõiki aspekte. Juhtus, et intervjuerisseis ühel ja samal päeval nii inimese, kes uskus kommunismi, kui teisi, kes olid Nõukogude repressioonide all kannatanud. Samuti kohtusime inimestega, kes ajavad jätkuvalt kolme riigi vahel äri. Nii

muutusid meie emotsioonid ja arusaamised iga kord, kui järgmisel inimesega rääkisime, seda eriti Eesti ja Venemaa puhul.»

Kunstnikud avastasid, et pigem on tunda erinevusi põlvkondade kui maade vahel.

«Iga põlvkond on kogenud iseguseid ajaloosündmusi ning kasvanud omamoodi maailmas

ja ühiskonnas,» selgitas Brunel. «Eesti on selle hea näide. Paljud sündisid vanavanaema Vene imperiumis, vanema iseseisvas Eestis, ema Nõukogude Liidus, inimesed ise taasiseseisunud Eestis ja nende lapsel Euroopa Liidus.»

Valmis said nii koduleht kui film

Bruneli kinnitustel on tõsi, et mälestused ja suhted naaberriikidega on Eestis palju keerulisemad kui Soomes.

Reiside ühe tulemusena sündis interaktiivne jäädvustus internetileheküljel www.detour2011.eu

«Kõik fotod, helid ja lood, mis me peatuskohtades kogusime, küik kohalike inimeste intervjuud on sellel veebileheküljel,» kinnitas Brunel. «Me loodame niivõrd päremini enda andi, mida teie nägime, kuulsime ja õppisime.»

Intervjuudest kohalikega sündis Tallinna ja Turu koostöös ka 80-minutilise dokumentaalfilm rahvusvahelise peakirjaga «Ümbersõit – Detour – Kiertotie – Объезд».

«Projekt kolmandas osas tuleb filmi linastusel vestlema inimestega, kes on filmiga otseselt seotud,» ütles Brunel. «Korraldame filmi näitamiseks turu, esitleme oma linastost mitmes kohas kolmel maal.»

Eile esilinastus film Tallinnas Reisisaadama A-terminalis. Siit suundub «Ümbersõit» esit-

lustuurile marsruudil Kunda – Kõhta-Järve – Sillamae – Narva – Kello – Peterburi – Zelenogorsk – Viiburi – Lappeenranta – Kotka – Helsingi – Põrkola – Tammsaari – Piiköö – Turu.

«Me ei tea neist paikadest, kus käisime, mitte üksnes võtta, vaid ka tagasi anda,» selgitas Brunel tuuri vajalikkust.

«Inimesed, kellega rääkisime, olid meie suhtes alati sõbralikud ja projekti suhtes uudishimulikud. Niisiti ootame kannatamatult nendega taaskohtumist, et näidata tulemust, olgugi et tuur tuleb üsna kiire ja me ei veeda üheks kohaks rohkem kui päeva.»

Tööri lõpp-punkti ehk Turusse jõuab film arvatavasti novembri alguses.

Kp LISAB

► Simon Brunel (pildil vasakul) ja Nicolas Panterier (pildil paremal) on Saksamaal elavad prantslased, kes asutasid 2006. aastal büroo atelier Limo, mis uurib ruumi ja mälu vastastikku mõju.

► Aastatel 2006–2009 uurisid kunstnikud elanike identiteeti kahel pool Schengeni piiri, mis lahutas 2007. aastani vanu ja uusi Euroopa Liidu liikmesriike. Lõpptulemus oli valminud filmi esitus 40 paigas kaheksa riigis pikki piiri.

► Saades teada, et Turu ja Tallinn on 2011. aastal koostööpartnerlaid ja soovivad korraldada ka ühiseid ettevõtmisi, pakkusid prantslased välja samasuguse mõtte, uurimaks ka Eestis ja Soomes elavate inimeste identiteeti.

► Lisainfo büroo tegemistest leiab aadressilt: www.atelier-limo.eu

Tallinna-Turu retke trailer on üleval ka YouTube'is: <http://www.youtube.com/watch?v=oSXG2mZu0fs>

Tee Tallinnast Venemaa kaudu Turusse viis rännumehe läbi ka Kroonlinnast. Pildil on Lydia Koldula Kroonlinna kodumaja. The Detour